

Optegnelser og Jagttagelser

om

det engelske Agerbrug.

(Beretning til det Kgl. Landhuusholdningselskab fra Forvalter C. Clausen paa Suellinge ved Nakskov.)

Forpagtergaarden Longworth-Lodge, hvor jeg opholdt mig fra den 25de Juni til den 25de August 1853, og hvor det er bleven mig givet at modtage det første Indtryk af det engelske Agerbrug, ligger i det sydlige England i Berkshire. Beliggenheden for London er vestlig og Afstanden omtrent 14 danske Mil. Afstanden er saaledes for stor til at London har nogen directe Indflydelse paa Afsbrugets Gang, men vel en indirecte ved at bevirke en lidt høiere Priis paa alle Produkter.

Gaarden eies af Greve P. Busey, som, i Forbigaaende bemærket, nedstammer fra Danmark, fra Knud den Stores Tog til England. Der opbevares endnu et gammelt nordisk Drikkehorn fra den Tid i Familien, som gaaer i Arv fra Slægt til Slægt.

Gaardens Størrelse er: 275 Tdr. Agerland, 56 Tdr. Land Eng og 20 Tdr. Land, som endnu ere uden for den egentlige Drist paa Grund af Jordens lave og fugtige Beliggenhed, samt 7 Tdr. Land til Gaardsplads, Have og Kratkov, tilfammen 358 Tdr. Land. — Paa dette Areal er der oprettet tre Gaarde: Longworth-Lodge, Lower-Lodge og Grasland, men dette er dog

uden videre Betydning, fordi de ere afhængige af hinanden og drives som et samlet Hele.

Jordbunden er Sandjord, skjøndt forskjellig i de forskjellige Marker. Jeg troer Sandmængden vil være fra 60—70g i Gjennemsnit. Jorden er endvidere hvøitliggende med betydeligt Fald, saa Vandafledningen er ubetydelig baade ved Draining og aabne Grøfter. — Engene ere middelmaadige og give som vi senere vil se to Læs (danske Læs) pr. Acre (c. 6 Skpr. L.). Belliggenheden er saaledes at Engvandingen ikke kan anvendes, hvilket ellers er meget almindeligt og fuldkommen anerkjendt. De 20 Edr. Land have ogsaa tidligere været Eng, men ere nu oppløiede og dyrkes i Aar med Viffer. Jorden er som ovenfor bemærket vaad og suur, men skal nu ogsaa draines til Efteraaret.

Driivtsmaaden. Den engelske Sædfølge er en Frugtverel eller Vereldrift, og det i Ordets fuldeste Betydning. Jeg maa forudsætte som almindelig bekjendt hvad man forstaaer ved en Vereldrift, nemlig: 1) en Sædfølge i hvilken der aldrig følge to langstraaede Sædarter umiddelbart efter hinanden, men hvor der bestandig verles med langstraaet Sæd og Bælgplanter, Kløver eller Rodfrugter, 2) hvor Gjødningen i Reglen gives til Rodfrugterne eller en anden Foderplante og 3) hvor den ubenyttede rene Brak enten bortfalder eller indskrænkes og dyrkes med Foderplanter. Man vil se at der under disse Egenstaber lader sig tænke mangfoldige Variationer af en Vereldrift, og man maa derfor ikke betragte denne Gaards Sædfølge som den eneste Form af en Vereldrift. Sædfølgen her paa Gaarden har et Omlob af 4 Aar og er saaledes:

1. Rodfrugter (hvortil der gjødes).
2. Byg.
3. Kløver, Urter og Bønner.
4. Hvede.

Man er i den første Tid tilbøielig til at antage, at Markantallet efter denne Sædfølge maa være 4 eller dog et Multiplum af 4, men ingen af Delene er Tilfældet. De 275 Edr. Ager-

land bestaae af 23 Marker af høist forskjellig Størrelse, men disse ere igjen ordnede under 4 omtrent ligestore Hovedafdelinger. Hele Agerlandet er altsaa inddeelt i 4 Afdelinger, men hver af disse bestaaer af flere smaa Marker, som ligge adskilte fra hinanden paa forskjellige Steder. Ved disse mange smaa Marker, som forøvrigt baade have sine Feil og Fordele, kan der lettere gøres en lille Afvigelse fra den bestemte Eædsfølge uden at det Hele derved forstyrres.

Vi ville først betragte hver Hovedafdeling for sig.

1. Rodfrugterne. Det er et smukt Syn under Værtperioden, at see de frodige Planter i de snorlige Rader imod den fuldkommen rene og skjøre Jord. Det er indlysende for den, der har seet det, at en saadan Behandling er det samme for Jorden som en Brak. Og nu Frugterne af denne skjønne Brakbehandling — dem venter man ikke paa til det følgende Aar, men dem har man allerede samme Aar i sine Rodfrugter. — Nogle ville maaskee mene, at dette Udbytte dog ikke kan sammenlignes med en Hvedemarks, men jeg kan svare med at fortælle, at det er almindelig anerkjendt i England, at Rodfrugterne er den Afdeling, hvoraf man i Reglen har det største Udbytte, ikke alene i Mæsse, men ogsaa i sand Værdi. Rodfrugterne forene saaledes en fuldstændig Brakbehandling med det største Udbytte.

2. Bygget. Det er næsten en Selvfølge at dette lykkes efter Rodfrugterne, og jeg har blot at henvise til Udbyttet som den efterfølgende Tabel viser. Grunden til at her ikke tages Hvede, er deels fordi Roerne først fortæres paa selve Marken om Vinteren og deels fordi Erfaring har lært, at Hvede ikke lykkes fuldkommen efter Roer.

3. Kløveren, Grterne og Bønnerne ere ganske udmærkede, og det forekommer mig næsten at denne Afdeling er den bedste næst Roerne. Der væxles bestandig med Kløver og Bælgeplanter saaledes at hvor der i Aar er Kløver, kommer om 4 Aar Grter og Bønner, og hvor der er Grter og Bønner

kommer Kløver. Der er altsaa 8 Aars Mellemrum inden Kløveren kommer igjen paa samme Mark.

4. Hveden staaer smukt jevnt over det Hele, men er ikke just hvad man kalder stærk. Det er bekendt nok i alle Lande, hvor man kjender lidt til en Vereldsdrift, at Kløver og Bønner ere gode Forfrugter for Hvede, men det er dog rimeligt at den neppe bliver fuld saa stærk som efter reen Brak, især her hvor Jorden er løs og sandet.

Hosstaaende Tabel viser hele Arealet med alle dets enkelte Dele, og et Gjennemsnitsudbytte af Høsten i Korn og Hø. Der er ikke angivet noget Udbytte for Rodfrugterne, fordi de fleste af disse fortæres paa selve Marken og albrig opmaales, men deres Værd skulle vi af og til maale i det Følgende.

Med Hensyn til den i Tabellen angivne Sædproduction har jeg blot korteligen at bemærke, at alt Vaarkornet, tilsammen 1164 Tdr., sodres op til Besætningen, og Hveden 706 Tdr. sælges.

Man vil see at Udbyttet af Engene ikke er betydeligt, men det er dog klart at hele Driftsmaaden, som den her fremtræder, er beregnet paa de 103 Acres, som ligge udenfor, uden hvilke der vilde være meget for lidet Kløver og Græs, især i Forhold til Rodfrugterne. Jeg indrømmer at Driften som den her er indrettet, er uanvendelig, hvor der ikke findes et temmelig betydeligt Tilliggende af Eng eller Græsland; men siger ogsaa hvor mesterlig passer den ikke her i det Tilfælde hvor den skal passe! Betragt den fulde Benyttelse, som her have af hele Agerlandet; her ere ingen flette Græsmarker med kun liden eller halv Benyttelse, ligesom heller ingen ubenyttet Brak, men Udbyttet af hver af de fire Afdelinger er omtrent lige. Forpagteren kan med sin bedste Villie ikke sige mig af hvilken Afdeling han i Reglen har mindst Udbytte, han kan kun sige mig af hvilken han har størst Udbytte.

Denne Frugtverel med et firaarigt Omløb er meget almindelig i England, men det er en Selvsølge at Kløveren indtager en større eller mindre Plads efter som der høre større

Agerlandets Gødsarbejlinger.	Størrelse af Gaardens 23 Mærker.	Summa Fdr. Rand.	Folb Fdr.	Samlet Forn. Fdr.	Gø. Ræd.
1. Rødfingter	9½, 19, 10, 11, 12 og 14 Fdr. Rand.	75½	11½	679	57
2. Byg og Gavnre	36, 11, 7½ og 5 Fdr. Rand.	59½	11½	485	706
3. a. Fløber (14 Fdr. Rand til Slet)	8, 6, 12½ og 5 Fdr. Rand.	31½	11½	42½	10¾
b. Øster og Bønner	11, 11, 12½ og 8 Fdr. Rand.	42½	11½	66	10¾
4. Gøde	20, 12½, 8, 9 og 16½ Fdr. Rand.	66	10¾	275	275
Ildenfor Driften er:		Agerlandet:		275	
1. En Mærk med Biffer, som afgræsles	20 Fdr. Rand.	20			
2. Eng, som afgræsles	13 " "	13			
3. Eng, som flaes	43 " "	43			116
4. Gaardsplads, Gavn, Straffov m.	7 " "	7			
Sæle Straalet:		358			

eller mindre Enge til vedkommende Aulsbrug. Frugtverelen har allerede været anvendt i England i mange Aar, i det Mindste i nogle Grevstaber, og det er upaatvilelig for en stor Deel denne Drist, der har frembragt den udmærkede Fodring og øvrige Herligheder, og hævet det engelske Agerbrug til den Hvide, hvorpaa det staaer.

Befætningen. Denne eies af Forpagteren og bestaaer af:

- 11 Arbeidsheste,
- 12 Heste, deels Kjøre- og Ride-Heste, deels Føl-
hopper og unge Heste,
- 700 Faar,
- 100 Sviin,
- 3 Malke-Køer,
- 8 Stkr. Ungkvæg.

Den engelske Karrehest eller Arbeidshest har i det Hele et grovt uædelt Præg, er sædvanlig fra 11—13 Qvarter hoi, er meget bred over Bringe og Kryds og har føre, haarrige Been. Som Følge af disse Egenstaber er den stærk, men ogsaa tung og dorst, og bevæger sig fremad med Langsomhed. Men at den ogsaa virkelig er meget stærk, seer man strax af den Last den trækker, og af det ringe Hestehold i Forhold til Arealet. Imidlertid ere disse 11 Arbeidsheste ikke alle den ægte Karrehest, men blandede med andre Racer.

Arbeidshestene staldfodres hele Sommeren igjennem, og Foderet bestaaer da meest af Grønt, der hentes hjem fra Marken. Det Quantum Korn, der gives Hestene hele Aaret, beløber sig til omtrent $\frac{2}{3}$ af alt Baarkornet = 291 Eder. Deres øvrige Fodring, Røgt og Pleie samt Staldbindretning er temmelig middelmaadig, og kun det milde Klima kan undskyldte den og gjøre den mulig.

De 700 Faar udgjøre Hovedbefætningen og ere de af Sunsbhyrene, som her have meest Interesse. Det er en stor Slags Faar (Southdown) med lang Uld, som man strax seer ere, hvad man kalder Kjøbsaar og ikke Uldsaar, det vil sige,

Kjødet er hos disse det vigtigste Produkt. De ere lange i Kroppen og have i det Hele et kraftfuldt Udseende. Den nederste Deel af Hovedet til over Dinene er sort og ligeledes Benene til over Knæene.

De give efter Forpagterens Opgivende aarlig 300 Lam, som fødes i Januar og Februar Maaneder.

Hvad Fodringen angaaer, saa kan jeg, paa Grund af den korte Tid jeg har opholdt mig i England, kun give en lille Oversigt, et Indblik i denne.

De fodres hele Aaret igjennem, baade Sommer og Vinter, Nat og Dag paa Marken og komme aldrig i Huus. De holdes bestandig i Fold, som bestaaer af lette smaae Ledde, der bindes til nedrammede Stænger, hvilken Indretning let tages op og flyttes. Folden giver man ligesaa mange Inddelinger som man vil have Afdelinger paa Faarene.

Halvparten af denne Fold flyttes nu fremad hver Morgen, saaledes at den Flade Folden indeslutter, kommer til at bestaae af een Halvpart med nyt Græs, og een Halvpart, hvor Græsset er afædt. Ved denne Methode afædes Græsset fuldkommen jævnt, og Marken har omtrent samme Udseende som den var slaaet. Ligeledes falder Gjøbningen ligelig og Græsset og Kløveren spirer igjen hurtig og eensformig over hele Fladen. I hver Inddeling af Folden er der anbragt Vandtruge, til hvilke Vandet hentes med en lille dertil indrettet Vandvogn med en stor Vandtønde, som trækkes af et Ujel. Paa denne Maade græsser Faarene om Sommeren paa Kløvermarkerne, Engene og paa Bikkemarken paa 20 Tdr. Land fra midt i April til ind i September Maaned. Til denne sidstnævnte Tid komme de paa Rodfrugtmarkerne, hvor de føres frem i Fold ligesom paa Græsmarkerne, og hvor de leve til omtrent midt i April. I denne Tid, 7—8 Maaneder, leve de paa 5 Marker med Rotabaga og Turnips tilsammen 66 Tdr. Land, hvilke Rodfrugter udgjøre Hovedfoderet, baade i Masse og sand Værdi.

Foruden disse Rodfrugter gives der om Vinteren til Faarene omtrent Halvparten af det aflede Hø, som bliver 86 Læs, og

af Korn $\frac{1}{3}$ af Baarkornet = 145 Tdr. Man vil see at dette Quantum Korn og Hø kun er en Ubetydelighed til 700 Faar, hvoraf man kan slutte sig til Roernes Værdi.

Salget af Fede-Faar er omtrent 300 Stykker aarlig, og Ulben beløber sig til en Værdi af 1250 Rdlr.

Svinefedningen er her temmelig betydelig, men foretages meest om Vinteren, hvorfor jeg maa indskrænke mig til at give en Oversigt over Foderquantumet, der anvendes. Af Svinenes Foder udgjør Kornet den betydeligste Deel og er omtrent $\frac{2}{3}$ af al Baarkornet = 728 Tdr. Foruden dette Quantum Korn gives de fleste Kunkelroer og Gulerødder af en Mark paa $9\frac{1}{2}$ Td. Land til Svinene.

Der sælges omtrent 130 Fedesvinn aarlig. Ved det ringe Antal Kørs Fodring er der ikke Noget af Interesse; kun har jeg at sige om de endnu resterende 87 Læs Hø, at dette gives deels til Hestene og deels til disse Køer.

Hvor ufuldstændige disse Oplysninger end maatte være, saa troer jeg dog de ere tilstrækkelige til at vise den store Betydning, Rodfrugterne have for Fodringen og for det hele Avlsbrug. Man tænke sig blot et Dieblik, at her var reen Brak og ingen Koer, hvorledes det da vilde see ud. Nu er det sandt at Brakmarken i det Tilfælde ikke vilde udgjøre $\frac{1}{4}$ af Agerlandet, men lader os antage $\frac{1}{3}$, saa vilde det dog blive en slem Formindsfelse.

Hvad selve Maaden angaaer hvorpaa der fodres, navnlig Faarenes Vinterfodring, saa vil man see at denne slet ikke lader sig udføre i Danmark, og saaledes vilde det maaskee gaae med flere af de mere specielle Regler for den engelske Fodring. Men der er derimod een Hovedregel for engelsk Fodring og Agerbrug, som jeg tør anbefale, nemlig: til enhver Aarstid at have rigelig nærende Foder for Besætningen. Nu veed jeg det er vanskeligt at tilveiebringe dette i et dansk Avlsbrug med det nærværende Sædskifte, men jeg ønsker kun det maatte tilstrækkelig anerkjendes, at Feilen ved vor Fodring ligger deri, at vi i de fleste danske Avlsbrug ligefrem mangle tilstrækkeligt

nærende Foder for Besætningen, og ikke saa meget i, at der ved Fodringen i og for sig er Noget kunstig eller vanskelig vi ikke kjende. Derfor troer jeg at naar vi først have løst Opgaven, hvorledes vi skulle producere rigeligt nærende Foder for Besætningen, saa ville de øvrige Regler for Fodringen (hvornaar, hvormegget og i hvilket Forhold) ligesom komme af sig selv.

Gjødningen. Da der fodres en saa betydelig Mængde af Korn og Rodfrugter, er det næsten en Selvfølge at Gjødningen er af en god Kvalitet.

Gjødningen samles i en lille Svinegaard, hvortil den udbringes fra Svinestierne og Hestestalden, og Opbevaringen er saaledes at der ikke gaaer Noget tabt.

For at lette Arbeidet i Foraarstiden og ogsaa fordi den lille Gaard ellers vilde fylde for stærk, udføres Gjødningen om Vinteren til de forskjellige Brakmarker, hvor den sædvanlig opstilles i een stor Gjødningsbunke i hver, og hvor den da henligger til om Sommeren, naar den skal bringes ud paa Jorden.

Det har forundret mig meget, at disse Bunker ikke bæffes med Jord eller Grønsvær, men at den engelske Forpagter her ligesom overseer eller ikke vil see det Tab han derved uundgaaelig maa lide, især naar man ved Siden heraf betænker den Mængde han kjøber af kunstig Gjødning. Angaaende Gjødningens Fordeling saa er det ved første Nærfaldende at der med denne udvidede Dyrkning af Foderplanter i Aar kun gjødes 39 Tdr. Land*) med Staldgjødning, medens der gjødes 36½ Tdr. Land med kunstig Gjødning, men Forklaringen heraf har man, naar det erindres at Hovedbesætningen (de 700 Faar) hele Aaret igjennem, baade Vinter og Sommer, Nat og Dag leve og fortære deres Foder paa Marken og aldrig komme i Huus.

Staldgjødningen udgjør altsaa her en mindre Part af den Gjødning Avlsbruget producerer, end Tilfældet er i Danmark.

*) Undertiden gives ogsaa en lille Dørgjødnings til Hvede, men det er undtagelsesviis og kun et enkelt Stykke.

Redskaberne. For at kunne haabe at give disse Linier om Redskaberne nogen Interesse, maa jeg tillade mig at afvige fra Gaardens Redskaber og omtale dem i Almindelighed.

Ploven. Denne er bestandig her i England en Hjulplov, medens Svingploven neppe findes. Jeg er herom kommen til end mere Sikkerhed ved at have seet det kongelige engelske Agerdyrkningssejlskabs landoekonomiske Udstilling i Gloucester, hvor Classen for Plove var af alle den talrigste, og indeholdt 35 forskjellige Sorter, men som dog alle (paa to amerikanske Svingplove nær) vare Hjulplove.

Disse Hjulplove have enten eet eller to Hjul, og hvor der ere to Hjul ere disse af forskjellig Størrelse, saaledes at det større paa hvire Side gaaer i Juren, det mindre paa venstre Side ovenfor Juren paa Plovens Landside. De have hver sin Ase, som med en Dystander er forbunden med Aasen og ere uafhængige af hinanden. Muldhjælen er betydelig længere end paa vore Plove, og Skjæret er sædvanlig indrettet til at styde paa Plovbenet og heftes med een eller to Skruer. Stjerte og Aas ere af Jern og Aasens Forbindelse med Hjulene er naturligviis saaledes, at Ploven med Lethed kan stilles dybere og grundere. Endstjøndt man ved den engelske Plov ikke maa tænke sig den gamle danske Hjulplov, saa er den engelske Plov taget i sin Heelhed, være sig af hvilken som helst Sort, dog større, længere og tungere end vore Svingplove. Naar jeg her kort har omtalt den engelske Hjulplov, saa ligger deri ikke nogen Anbefaling for den, tværtimod har det forundret mig uhyre at see dette tunge Redskab ved Siden af de ellers saa udmærket konstruerede Redskaber, hvor netop Dymærksomheden er henvendt paa Besparelse af Kraft, og meget mere finder jeg det indlysende at vor Svingplov har Fortrinet ligefrem som kraftbesparende. Den eneste Fordeel jeg veed ved Hjulploven er, at den er lettere for Plovmanden at styre, hvilket ogsaa er en Art af Kraftbesparelse, men naar vi sammenligne denne med Svingplovens Kraftbesparelse i Trækket, saa vil hiin Kraftbesparelse kun være ringe imod denne, og at Englænderne desuagtet vedblive at

anvende Hjulploven, kan man kun forklare sig deraf, at deres Heste ere af saa stor og stærk en Slags, at eet Par kan trække den, hvilket ikke vilde blive Tilfældet i Danmark.

Vandfureploven er omtrent af samme Construction som i Danmark, og findes baade med og uden Hjul. Den er maaskee lidt større og Muldskjælene bestandig indrettede til at spændes ud til forskjellig Brede.

Drill- eller Radsaae-Maskinen. Denne Maskine er een af de meest udbredte og anvendte i England, og jeg troer sikkert den vil findes i ethvert engelsk Avlsbrug. Paa den landoekonomiske Udstilling i Gloucester var Classen for Drill-Maskiner næst Ploven den talrigste, og indeholdt 29 forskjellige Sorter. En Drill-Maskine er en Saaemaskine, der saar Sæden i Rader, og hvis Udseende og Construction forøvrigt i flere Henseender har nogen Lighed med en Bredsaemaskine. Som det sees af Ovenstaaende findes der mange forskjellige Sorter af denne Maskine, og disse Forskjelligheder ligge deels i Constructionen, deels i Maskinens forskjellige Bestemmelse, men da Constructionen i det Hele mere er Maskinmesterens Sag, især hvor denne er mere sammensat, og jeg tilmed ikke vilde blive forstaaet uden tilsvarende Tegninger, saa skal jeg blot indskrænke mig til at nævne nogle Sorter, hvor Forskjellen fremgaaer af Maskinens forskjellige Bestemmelse.

To Hovedsorter ere: de store Drill-Maskiner, der saae flere Rader, og de mindre, der kun saae een Rad ad Gangen.

Af de store Drill-Maskiner findes forskjellige Sorter: til Korn, til Rodfrugter, baade til Korn og Rodfrugter, til Rodfrugter med en pulverformig Gjødning og til Rodfrugter med en pulverformig Gjødning opløst i Vand.

Almindelige Egenskaber. Den bevægende Kraft er ligesom ved de almindelige Saaemaskiner enten Maskinens Axe eller Hjulene, som ved flere eller færre Tandhjul endelig sætter det sidste virkende Led i Bevægelse. Derimod er dette sidste bevægende Led, som fører Sæden fra Sædbeholderen til de Rør, hvorigjennem den endelig løber ud paa Jorden ikke

Børster, men lodret opstaaende Jernsiver, i hvis Rande der ere smaae Jernseer, som ved Skivens Omdreining fylbes idet de gaae igjennem Sæden, og udtømme igjen denne i Rørets Munding, idet de komme paa det høieste Punkt, hvor de vende Bunden opad. Disse Seer ere naturligviis større til Kornsorter, derimod mindre til Rodfrugtfrøet. Denne Forbedring fortjener langt at foretrækkes for Børster, da den er næsten uforgængelig og arbejder med den største Regelmæssighed. — Rørene fortsættes fra Sædbeholderen til nær Jordens Overflade, og paa deres Forsider ere der nedadgaaende Jern, der naae Jorden og danne smaae Furer for Sæden.

Efterat Sæden paa den ovenfor omtalte Maade er bragt i Rørene, løber den igjennem disse ud i de smaae Furer i fortløbende Rader.

De fleste Drill-Maskiner til Rodfrugter saae tillige en kunstig pulverformig Gjødning, hvor Maskineriet for Sæden er ganske det samme som det beskrevne, og det for Gjødningen i Hovedsagen saaledes: Den pulverformige Gjødning kommes først i en stor Beholder, i hvis Bund der findes en aaben Ridsse, over hvilken der er anbragt en Jernare med Jernpigge, som ved Omdreiningen arbejder Gjødningen finere og forhindrer den i at stoppe i Ridsen. Igjennem denne Ridsse falder Gjødningen ned i en anden mindre Beholder, hvor der findes en lignende Jernare med Pigge, hvorfra Gjødningen endelig falder i Rørene, som føre den ud paa Jorden i fortløbende Rader. Disse Rør naae Jorden og paa deres Forsider ere der ligeledes nedadgaaende Jern, der danne smaae Furer i Jorden, omtrent 1 Tomme dybe og $2\frac{1}{2}$ Tomme brede, hvori først Gjødningen og dernæst Sæden falder.

Rørenes indbyrdes Afstand er til Rodfrugter henved 2 Fod, til Korn 5—6 Tommer, og Rørenes Antal afhænger naturligviis af Maskinens Størrelse.

Under Saaeningen fordres det at der bestandig fjøres i det sidste Hjulspor, og for at gjøre dette muligt har Maskinen fortil to mindre Hjul i samme Afstand fra hinanden som de to

bagefte, hvis Axe kan dreie sig om en anden lodret opstaaende Axe i dens Midtpunkt, hvortil der er fastgjort en Styrestang; til denne Stang ansættes der en Mand, og det staaer nu i hans Magt bestandig at holde Maskinen i Hjulsporet, selv om der ogsaa begaaes en Feil fra Kædstens Side. Til en Drill-Maskine til Kornsaaning anvendes een Hest og to Mand, hvorimod der til en Maskine til Rodfrugter med en kunstig Gjøbning sædvanlig anvendes fire Heste og tre Mand, idet een fjører, een gaaer ved Styrestangen og een paaseer, at Maskinen gaaer efter sin Bestemmelse og at den fyldes med Sæd og Gjøbning til rette Tid.

Om den lille Drill-Maskine har jeg ikke Noget at sige, da den findes i en lignende Form i Danmark. Kun har jeg at minde om, at den saae kun een Rød ad Gangen og anvendes hvor Jorden er opploiet i Kamme.

Det er navnlig med Hensyn til Rodfrugtdyrkingen at jeg har omtalt Drill-Maskinen, da den udfører Arbeidet med en overordentlig Grad af Nøiagtighed og næsten vil være uundværlig i ethvert Aalsbrug, hvor der dyrkes Rodfrugter i det Store.

Heste-Hakken. Dette Redskab er ikke ubekjendt i Danmark; det findes næsten paa alle de Steder, hvor Roer dyrkes i Marken, f. Ex. i det nordøstlige Sjælland. Det bestaaer sædvanlig af 3 eller 5 Tænder anbragte paa en bevægelig Aak, saaledes at Tænderne kunne stilles nærmere eller fjernere efter Rødbernes Afstand; den ene Tand har altid en Fod som en Erstirpator, de andre ere sædvanlig knivbannede; under den forreste Deel af Aasen er sædvanlig anbragt et lille Hjul, der kan stilles høiere eller lavere, hvorefter Dybden bestemmes, hvortil Redskabet skal arbeide. Hos os ere de altid enkelte, og arbeide kun mellem to Røder ad Gangen, og da trækkes de med Lethed af een Hest, en Dreng fører Hesten og en Mand styrer Redskabet. I England ere de ofte bredere for samtidig at kunne arbeide mellem flere Rækker, og fordrer da større Hestekraft.

Jeg har blot den Bemærkning tilbage om Heste-Hakken, at jeg ikke kjenner noget Spand-Redskab, der mere uadstilleligt er knyttet til Rodfrugtdyrkingen, og at jeg anseer den for uundværlig for at kunne give Roerne en fuldstændig Behandling under Væxtperioden. Tilmed forener dette Redskab Simplicitet i Konstruktionen og Lethed i Trækket med Billighed, hvilke Egenskaber endydermere anbefale dens Indførelse paa dansk Grund.

Haand-Hakken. Hvor ubetydeligt et Redskab Haand-Hakken end i sig selv er, saa fortjener den dog vissest at nævnes hvor der er Tale om engelsk Agerdyrking, da der ikke er noget Redskab den engelske Arbejder saa meget har i sin Haand som dette.

Naar man tænker sig et Hypejern, saa har man en Forestilling om Haand-Hakken, der ligesom Hypejernet bestaaer af Skafet eller Stangen og Jernet. Jernets Brede er forskjellig, dog troer jeg den almindelig vil findes at være fra 5—6 Tommer, og holdes temmelig skarp. Den Vinkel, Jernet danner med Skafet er mere spids end hos Hypejernet, og saaledes at Jernet under Arbeidet glider omtrent parallelt med Jordens Overflade. Dette hidrører derfra at Arbeidet mere er en Art af Skufning end hvad man i Danmark forstaaer ved Hynning.

Jeg har særskilt omtalt Drill-Maskinen og Heste- og Haand-Hakken paa Grund af den Betydning disse have for Rodfrugtdyrkingen; om de øvrige Redskaber har jeg kun korteligen at tilføie:

Harven. Ved denne er der ikke Noget videre af Interesse, med Undtagelse af at alle dens Dele ofte ere af Jern, hvor da Tænderne ere heftede med Skrue.

Skarifikatorerne. Af disse ere der uhyre mange forskjellige, men man finder dog sjældnere nogen Sort, der ligner vor danske Skarifikator. De have det Fortrin for vore, at de med Sikkerhed og Lethed kunne stilles til den bestemte Dybde, uden at være forsynede med Stjerte, hvor den Dybde, hvori der arbeides meget afhænger af om Arbejderen vil trykke tilbørlig

ned paa Redstabet eller ikke. Endvidere ere de 2—3 Gange saa brede som vor Skarifikator, men lide ofte af den Feil, at de ere temmelig tunge og fordre 4 eller 5 Heste. Hele Redstabet er af Jern.

Af Tromler har man større og mindre. De store Tromler ere sædvanlig af Jern, de smaae derimod af Træ og ere betydelig mindre end de almindelige Tromler i Danmark, og anvendes ved Rodfrugtdyrkningen til at trykke de oppløiede Kamme flade.

Den engelske Arbeidsvogn eller Karre er et ganske mærkeligt Stykke og tiltrækker sig strax den Fremmedes Opmærksomhed, uden at jeg dog paa nogen Maade vil anbefale dens Anvendelse i Danmark.

Den bestaaer ligesom Mergelkassen af to Hjul med Arel, en Kasse, som er indrettet til at gaae bag over og Stængerne. Men den engelske Karre er betydelig større, og Kassen er anbragt saaledes over Arel, at hele Lastens Vægt hviler paa denne, hvorimod Hesten med Stængerne kun udgjøre et Støttepunkt. Karren er kun indrettet til een Hest og naar man vil have flere for, saa trække disse lige ud for hinanden. Den samme Karre anvendes ogsaa i Høsten, hvor den er forsynet med et Stængeværk paa Siderne, for at gjøre den noget bredere, og Englænderen forstaaer at stable en mærkværdig Mængde op paa den forholdsvis lille Plads. Fordelen ved denne Karre siger Englænderen er, at Gnidningsmodstanden eller Frictionen paa den tohjulede Vogn er mindre end paa den firhjulede og følgelig Trækket for samme Vægt lettere. Dette er sikkert fuldkommen rigtigt, men jeg sagde før at Hesten udgjorde et Støttepunkt for Lasten, dertil udfordres ogsaa (især for en Last som bevæger sig) en Kraft, om den nu end maatte være nok saa liden, som man er berettiget til at trække fra hvad der maatte være vunden i Trækket, og hvorved den sande Binding altsaa lider en Formindskelse. Den rene Fordeel, som derefter bliver tilbage, troer jeg er meget liden og meget for liden til at der

kunde blive Tale om Karrens Indførelse i Lande, hvor den firhjulede Vogn er almindelig.

Jeg kan ikke undlade at nævne Segelen, hvormed Kornet her affjæres i Høsten, fordi Fordelen ved vort danske Mejejern her er saa betydelig og indlysende. Det skulde være mig en særdeles Fornøielse om jeg kunde sætte en dygtig dansk Høstmand med sit Mejejern her ud i Marken ved Siden af Engländerne med deres Knive og vise dem hvad han kunde udrette.

Den almindeligste og meest ansete Hakkelse-Maskine er den Slags hvor Knivene ere anbragte i et Svinghjul, men da denne Sort i de senere Aar er bleven bekjendt i Danmark, har jeg Intet derved at tilføie.

Damp-Tærskemaskinen er nu temmelig almindelig i England, og vil sikkert snart være ganske almindelig, men det er dog ikke saa heldigt, at den findes her paa Gaarden. I Forbindelse med en Damp-Tærskemaskine er der sædvanlig en Hakkelse-Maskine og flere forskjellige Mølleværker til Korns Knuusning og grovere og finere Malning. Undertiden findes der forbunden med samme Maskine en Kaste- og Rense-Maskine, fra hvilken sidste Kornet løber fuldkommen reent i Sækken. Idet jeg slutter dette lille Afsnit har jeg blot at tilføie en Egenkab, der i en mærkelig Grad udmærker alle engelske Redskaber og Maskiner, og det er den overordentlige Soliditet og Sagskundskab til deres praktiske Anvendelse, hvormed de ere udførte, som giver de engelske Landmænd Tillid og Interesse for nye Opfindelser og Forbedringer, hvorved disse hurtigere finde Indgang i det praktiske Liv.

Arbejdsfolkene. Alle Arbejdsfolkene ere Daglønnere, og af faste Tjenestefolk, som man giver Kosten, holdes kun een Mand til Hestens Pasning. Antallet af Arbejdsfolk er større end paa en Gaard i Danmark af samme Størrelse. — I Juni og Juli Maaneder ere her fra 30—40 Daglønnere daglig, hvoraf 16—18—20 ere arbejdsdygtige Mænd, 5 Dreng (i en Alder fra 12—17 Aar) og Resten Fruentimmer.

Daglønnen er efter Forpagterens Dpgivende her paa Gaarden følgende:

Til en dygtig Arbejdsmand gives om Vinteren 3 Mk. 10 $\frac{1}{2}$, om Foraaret og Sommeren 4 Mk., og i Høsten 5 Mk. 8 $\frac{1}{2}$ daglig. Til et Fruentimmer er Daglønnen om Vinteren 22 $\frac{1}{2}$, om Foraaret og Sommeren 30 $\frac{1}{2}$ og i Høsten 2 Mk. 12 $\frac{1}{2}$.

1.10 Kr.
1.33 -
1.83 -
45 Proc
9 1/2 -

Behakningen af Rodfrugterne udføres sædvanlig paa Accord, og Betalingen for en Tonde Land er i Almindelighed fra 3—5 Rdlr., endstjondt det er meget vanskeligt at sige, fordi Prisen afhænger deels af hvor reen eller ureen Jorden er og deels af det Tidspunkt, paa hvilket Behakningen foretages.

6-10 Kr.

Arbejdstiden er ikke ganske den samme som i Danmark, idet der holdes tidligere og kortere Middag, men ophøres igjen langt tidligere om Aftenen. I det Hele er Arbejdstiden lidt kortere end i Danmark.

Den engelske Arbejders Udseende røber i Almindelighed Sundhed og en vis Grad af Velvære og Frihed efter sine Forhold. Han er ikke saa medtagen af Arbejdet eller saa forslidt eller stiv, som den danske Arbejder sædvanlig er, naar han naaer en Alder af henved 40 Aar. Hans Kost bestaaer især af Kjød, Ost, Hvedebrød og stærkt Æl, og hans hele Paaflødning viser en høi Grad af Reenlighed.

I Høsten, som kommer i August Maaned, holdes her naturligtvis flere Folk, end det ovenfor angivne Tal. Disse bestaae da for en stor Deel af Irlændere, som paa den Tid komme reisende til England og efter endt Høst igjen vende tilbage til Irland med de saa Penge, de endnu maatte have tilbage. Om disse fattige Mennesker gjælde de Egenstaber naturligtvis ikke, som ere anførte for Englænderen.

Imellem Forpagteren og Folkene er der i Almindelighed megen gjensidig Tillid, saa Arbejdet gaaer sin rolige Gang uden at man hører nogen Vanskeligheder imellem dem.

Rodfrugtdyrkningen. Rodfrugterne ere her som i ethvert vel drevet engelsk Agerbrug den Frugt, der stænkes den største

Opmærksomhed og det meste Arbeide, og hvortil Gjødningen umiddelbar gives. Der dyrkes i Aar 6 Marker med Roer, som tilsammen udgjøre 75½ Tdr. Land. Der dyrkes stedsse flere forskjellige Sorter, her Runkelroer og Gulerødder paa 9½ Td. Land, svenske Turnips (Rotabaga) paa 25 Tdr. Land og almindelige Turnips paa 41 Tdr. Land.*)

Jordens Behandling til Rodfrugter er i det Væsentlige den samme som en vel behandlet Brakmarks i Danmark. Jorden pløies sædvanlig første Gang om Efteraaret, hvorved det dog maa erindres at man her ikke har at bestille med en seig Grønsvær, der skal have sin Tid til at forraadne, men at det er en Hvedestub og tilmed løs Jord, som let falder fra hinanden. Om Foraaret kommer Bearbejdningen tidligere og Pløining og Harvning følge hurtigere efter hinanden end i Danmark, paa Grund af den kortere Tid til Saaningen. Den sidste Pløining gives umiddelbar før der saaes, hvorefter Jorden harves fin, og dersom der findes nogen Rod paa Overfladen afrides denne med Riser.

Tiden og Maaden hvorpaa Gjødningen paakjøres er ligesom Saaemetoden meget forskjellig, og jeg maa indskrænke mig til at meddele hvorledes det er udført her i de forskjellige Marker.

Marken med Runkelroer og Gulerødder (paa 9½ Tdr. Land) blev saaget omtrent midt i Mai Maaned paa følgende Maade:

Efter at Jorden havde modtaget den sidste Pløining og Harvning før Saaningen, oppløiedes Jorden i Kamme med en almindelig Vandfureplov, hvorefter Staldgjødningen paakjøretes og spredtes i Furerne. Man kom nu igjen med Vandfureploven og kløvede Kammene saaledes, at de nye Kamme fremkom lige over Gjødningen, der hvor der første Gang havde været Furer,

*) Desforuden skal der i Aar saaes Turnips i 8 Tdr. Land Stubjord, men som jeg ikke har omtalt, fordi det mere er en Undtagelse og kun vilde forstyrre Oversigten.

og paa disse nye Kamme saaedes nu Runkelroer i hveranden Rad og Gulerod i hveranden. Runkelroen saaedes med Haanden ved at lade 2—3—4 Korn nedlægge paa eet Sted i en Afstand af 8—10 Tommer, hvorimod Gulerødderne saaedes med en lille Drill-Maskine i fortløbende Rader.

Jeg har herved at tilføie, at denne Mark er den meest sandede paa hele Areallet, og at jeg antager der vil findes fra 70—80g Sand, saaledes at naar her alligevel vore smukke Runkelroer og Gulerødder, der love et godt Udbytte, synes dette at være en værdifuld Anbefaling for den anvendte Methodes Gavnlighed og i det Hele et Tegn paa den Culturtilstand, hvori Jorden findes.

Marken paa 19 Edr. Land med Turnips er saet ganske paa samme Maade, men til forskjellige Tider i Juli og August.

De svenske Turnips ere saaede med Drill-Maskinen samtidig med en pulverformig Beengjødning; den ene Mark paa 14 Edr. Land omtrent midt i Juni, den anden Mark paa 11 Edr. Land den 20de, 21de og 22de Juni. Her blev Jorden ikke oppløiet i Kamme, men da Bearbejdningen var fuldført radsaaedes Turnipsen og Beengjødningen paa den flade Jord med Drill-Maskinen, der med sine nedadgaaende Jern danner Rader eller smaa Furer i en Afstand af henved 2 Fod, hvori Sæden og Beengjødningen falder. Derefter harves Jorden een Gang over med en let Harve, hvorved de smaae Furer løbe ud og Sæden og Beengjødningen dækkes, og Overfladen er atter fuldkommen jevn. Denne Saaening med Drill-Maskinen udføres med stor Nøiagtighed og er den almindeligste i England.

Turnipsmarken paa 12 Edr. Land blev saet den 2den og 4de Juli med Drill-Maskinen og Beengjødning ligesom den svenske Turnips.

Endelig saaedes Turnipsmarken paa 10 Edr. Land den 6te, 7de og 8de Juli paa en tredie Maade. Da Brakbehandlingen var fuldendt fjortes Staldgødning paa, som fra om Vinteren havde været sammenført i en Bunke paa Marken,

og var meget kort og forraadnet. Det var et temmelig tyndt Lag; jeg vil efter danske Bognlæs ansætte det til omtrent 24 Læs pr. Tønde Land, men det maa erindres, at Gjøbningen var af en bedre Dvalitet end almindelig. Derefter opløvedes Jorden i Kamme*), (ganske som man bruger i Danmark til Kartofler og Roer), paa hvilke Turnipsen nu blev saaget paa følgende Maade:

Først er der anbragt en lille Tromle, som spænder to Kamme, bag ved hvilken den lille Drill-Maskine er hæftet, som kun saarer een Rad ad Gangen, hvorved der opnaaes at først trykkes Kammen flad af Tromlen, derefter saaes Frøet paa denne Kam i en Ridsse, som Maskinen danner med et nedad-gaaende Jern, og endelig trykkes Ridsen igjen til af Tromlen, hvorved Frøet dækkes. Rigtigheden heraf indsees let, naar man erindrer at Tromlen, som spænder to Kamme, gaaer hele Fladen to Gange over, imedens Maskinen, der kun spænder een Kam, gaaer den een Gang over. Det Hele trækkes af een Hæft og gaaer særdeles let.

Da Saaetiden og Jordens Gjøbning her i England almindelig falder paa samme Tid, ligger Grunden til disse tre forskellige Saaemethoders Anvendelse for en stor Deel i om man bruger en kunstig Gjøbning eller Stalbgjøbning, idet Drill-saaeningen navnlig egner sig for en kunstig Gjøbning, og at opløie Jorden i Kamme især for Stalbgjøbningen.

Behandlingen under Væxtperioden. Man kan betragte denne som en fortsat Brakbehandling, hvor Jorden skifteviis arbeides paa langs og tværs, og kun det Sted hvor Planter staaer staaes, hvilket Arbeide gjentages saa ofte at Jorden holdes fuldkommen reen og sfjor. Dette Arbeide kaldes Behakning og er en Art af Skufing, hvorved Jorden bestandig holdes jevn uden at hyppes op i Kamme som man bruger i Danmark. Selv der hvor Roerne ere saaebe paa opløiede

*) Endskjøndt Gjøbningen her er spredt over hele Fladen, saa samles den dog meest i Kamme ved disse Oppløining.

Kamme, der udslettes disse mere og mere under Behandlingen. Efter disse almindelige Bemærkninger ville vi nævne hver Behakning for sig.

Første Behakning foretages naar Planterne have naaet en Høide af 1—2 Tommer, og udføres med Heste-Hakken. Med dette Redskab stufles langs imellem Raderne, men første Gang temmelig overfladisk paa Grund af Planternes Lidenhed. Det er af Bigtighed at den første Behakning gives i rette Tid, fordi Ukrudsfrøet og Rodfrugtfrøet spire omtrent samtidig, og Ukrudet bestandig viser sig om man end synes at Jorden har været nok saa reen.

Anden Behakning gives meget kort Tid efter, fordi Planterne hurtig naae en saadan Størrelse at de fordrer at udtyndes. Denne Udtynding foretages sædvanlig med Haand-Hakken saaledes, at der bliver omtrent en Afstand af 1 Fod imellem Planterne. Arbeidet er en Tværbearbejdning i selve Raderne.

Nu begynder man ogsaa at udføre Udtyndingen med mere sammensatte Heste-Hakker, hvormed Raderne overskjæres paa tværs. Ved denne Overskjæring efterlades en lille Bux af Planter paa hvert Sted, hvor der kun skulde staae een, og de overflødige Planter maae da bag efter optrækkes med Haanden.

Tredie Behakning er igjen en Skufning med Heste-Hakken imellem Raderne, men denne Gang lidt dybere.

Disse tre første Behakninger fordrer især at udføres paa rette Tid og Maade, thi senere skyder Ukrudet mindre og Jorden bevarer bedre sin Ekstjærhed. Forsømmes derimod Behandlingen i den første Tid er det Hele tabt.

Der gives endnu sædvanlig tre Behakninger paa samme Maade stiftveis i selve Raderne med Haand-Hakken og imellem dem med Heste-Hakken. Med 4—5—6 Behakninger er Arbeidet under Væxtperioden tilende, og Rodfrugterne brede sig nu med deres brede blaalige Blade over hele Overfladen.

For at Rodfrugtdyrkningen kan være et Avlsbrug til sand Berigelse og Støtte, troer jeg (foruden andre Betingelser) navnlig to Hovedbetingelser maae være tilstede, nemlig: en større

Arbeidskraft og en Sædfølge i hvilken Roerne indtage en passende Plads. Begge disse Betingelser findes her i fuldt Maal, og derfor indtage Rodfrugterne saa vigtig en Plads i den engelske Agerdyrkning.

Drainingen. Da det ikke er saa heldigt, at der er udført noget Drainings-Arbejde i de forløbne to Maaneder, kan jeg kun give nogle faa Oplysninger angaaende den Udstrækning i hvilken Arealet er drainet.

Som tidligere bemærket er Drainingen ubetydelig paa Grund af Jordens løse Bestaaffenhed, høie Veliggenhed og naturlige Fald, og indskrænker sig derfor meest til enkeltgaaende Rør, som findes i de lave Strøg.

Paa Markerne til Lawer-Lodge findes kun tre saadanne enkeltgaaende Drain, som ligge i Lavninger, hvorfra Jorden lidt efter lidt hæver sig til begge Sider. De ere Tegldrain med et Gjennemsnit af 2—3 Tommer, og kunne betragtes som en Mellemting af Sugedrain og Hoveddrain, fordi de udføre begge disse Functioner, nemlig at trække Vandet til sig fra Jorden og føre dette til en aaben Grøft. De ligge fra 4 indtil 6 Fod dybt, og ere først nedlagte i de senere Aar.

Paa Langworth-Lodge ere to Marker draineede, men efter den ældre Methode med Steendrain. Her findes baade Hoveddrain og Sugedrain og disse sidste ligge i en Afstand af omtrent 60 Fod fra hinanden og 3—4 Fod dybt. Det ene af disse Anlæg er 20 Aar gammelt og er endnu i uforandret Tilstand. Man venter jo sikkert at Drainene skulde holde sig i meget længere Tid, men der savnes dog endnu (i det Mindste i Danmark) Angivelser derfor.

Her findes ingen aabne Grøfter, med Undtagelse af dem, som modtage Vandet fra Drainene.

Det er meest for en Fuldstændigheds Skyld at jeg her har berørt Drainingen, og endelig har jeg omtalt den i al mulig Korthed, fordi jeg haaber senere at vinde bedre Kundskaber i den Retning, end dem jeg for Tiden kunde meddele.

Forpagtningsafgiot og Statter. Jeg har gjemt dette Punkt til disse Optegnelsers Slutning, fordi det ligesom taler selv og bekræfter hvad der er sagt om Agerbrugets Fortrinlighed.

Afgiøten svares i Penge og er aarlig saaledes:

Forpagtningsafgiften til Gieren Greve P. Pusey	650 Pbd. Sterl.
Fattigskat	45 —
Beiskat	11 —
Afgift til Kirken	3 —

Summa 709 Pbd. Sterl.

altsaa (naar et Pund Sterling regnes til 8 Rdl. 5 Mk.) 6,263 Rdl. eller 17 Rdl. 3 Mk. for hver Tonde Land. 35 R

Naar man vil sammenligne ovenstaaende Afgiøt med Forpagtningsafgiøter i Danmark, saa maa man (paa Grund af Jordens løse og sandige Bestaaffenhed) sammenligne den med middelmaadige Gaardest i Jylland og ikke med Zerne.

Hvad er det der i Danmark hindrer Rodfrugtdyrkingen. Der ere saa mange hæderlige og dygtige Mænd, der have virket for denne Sag, at det er i høi Grad paafaldende, at den ikke endnu er stredeu videre frem. Rodfrugtdyrkingen har været forsøgt paa Herregaardene og paa Huuslobderne og Roerne ere lykkedes ret vel — men man har dog næsten alle Steder i Stilhed trukken sig tilbage derfra. Roerne have saaledes besøgt og besøge endnu mange af Landets Auldsbrug og alle Steder synes de at lykkes, men desuagtet bliver det kun ved korte Besøg — og der gives ikke mange Auldsbrug i Landet hvor Roerne høre rigtig hjemme. Der siges almindelig: vi mangle den fornødne Arbeidskraft.

Det er sandt at vor Arbeidskraft langt fra tillader en saa udvidet Dyrking af Roer som i England, men den forbyder ingenlunde al Rodfrugtdyrking. Jeg vil blot henvise til Huuslobderne, der vil man dog ikke sige at der mangler den fornødne Arbeidskraft, hvor Manden har den i sine egne Arme.

Hvori bestaaer da Hindringen?

Det er fornemmeligt vort Sædskifte, der ikke tilbyder Roerne nogen passende Plads.

Lader os see i hvilke Pladser vi hidtil have forsøgt Roerne.

De fleste Forsøg ere anstillede i Brakmarken, hvilket hvad selve Roerne angaae er fuldkommen rigtigt og efter Reglerne, men Hvede lykkes som bekjendt ikke efter Roer og man finder altsaa ikke sin Regning herved. Man har ogsaa prøvet at tage Byg i det lille Stykke, hvor der har været Roer, men dette bringer Uorden og Forstyrrelse i Sædfølgen bestemte Gang og skader saaledes mere end det gavner, naar Roerne ikke ere stærke nok til at fuldkaste den bestaaende Sædfølge og danne en ny.

Andre Forsøg ere anstillede i Gørtmarken, hvilket maastee passer bedre med Sædfølgen, men her gives ingen Gjøbning, og Roerne optage desuden Pladsen for en anden gavnlig Foderplante, hvorfor baade Dyrkningen og Udbyttet blive ufuldkomne.

Jeg indseer ikke at vore Sædskifter byde flere Pladser, og under disse Forhold er det meget naturligt og maastee oekonomisk rigtigt at Landmændene ikke dyrke Roer.

Først naar vi kunne gennemføre en Berødrift eller en Tilmærmelse til en saadan, hvor vi give vore Sædarter og Foderplanter lige Ret — først da vil Rodfrugtdyrkningen blive hjemme i Danmark.